

[Lysholm Christensen]

og andre flotte ord i en afgørende alder, forhold, som i særlig grad har vækstbetingelser i kostskolemiljøet.

Men så er vi kommet i den situation, at der er noget, der tyder på, at de økonomiske forhold kan true den frie skoletradition, og her tænker jeg i særlig grad på de svigtende kommunale tilskud. Som det er nævnt af flere ordførere, er de kommunale tilskud blevet reduceret voldsomt, og mange kommuner har helt skåret tilskuddet bort.

Jeg taler ikke for, at det skal være gratis at gå på efterskole. En egenbetaling på ca. 10.000 kr. ville jeg finde rimelig. Det frie skolevalg skal koste noget. Frikadellerne og sovepladsen skal også koste noget, for det sparer man derhjemme. Jo, et reelt frit skolevalg er afhængigt af, at man selv yder noget.

Vi skal heller ikke udspænde sikkerhedsnet under enhver efterskole. Hvis den ikke kan holde kunder i butikken, for at sige det på den måde, ja, så må den lukke. Men der skal være rimelige økonomiske muligheder.

Min bekymring går især på forældrene, særlig den mellemgruppe af forældre, for hvem det næsten kan blive uoverkommeligt at sende et barn på efterskole, hvis prisen kommer op på ca. 25.000 kr. Så mener jeg ikke, at det frie skolevalg er reelt længere.

Jeg vil godt hæfte mig ved et par forhold omkring kommunernes forhold til efterskoleformen, som nogle steder er af en karakter, som jeg vil betegne som dobbeltmoralisk. Vi har set eksempler på kommunalbestyrelser, der har udarbejdet planer for oprettelsen af efterskoler på en yderst snedig måde. Det kan f.eks. gøres på den måde, at man yder kommunegaranti til et privat leasingelskab, som skal udleje bygninger til en efterskole, efter at man først har byggemodnet grunden på kommunens regning – altså et målbevidst arbejde for at skaffe arbejdspladser til kommunen – mens man et andet sted i kommunens administration stort set nægter at give tilskud til forældrene, når de ønsker en efterskole uden for kommunens grænser.

Vi kan også nævne forholdet omkring bloktilskuddet, som nu har været fremme flere gange. Man accepterer fra Kommunernes Landsforening, at der skal betales ca. 14.000 kr., når en elev går i en privat grundskole, men disse 14.000 kr. vil man ikke høre tale om at betale,

når det drejer sig om efterskoleelever. Der er stor uklarhed på dette punkt, og jeg håber, at de forhandlinger, der skal føres med Kommunernes Landsforening, vil være med til at afklare dette forhold.

Et andet sted, hvor der er tale om en form for dobbeltmoral, er med hensyn til undervisningen af elever med særlige vanskeligheder. Det kan være ordblinde, handicappede, elever med læsevanskeligheder osv. Der bliver fra mange kommuners side givet en del tilskud over bistandsloven og sociallovgivningen for at hjælpe disse elever, og det er fint. Det er vældig fint. Men vi skal gøre os klart, at det ofte er en billig løsning for kommunen, og derfor mener jeg, at dobbeltmoralen kommer ind i billedet på den måde, at man gerne vil bruge efterskolen til løsning af disse specielle opgaver, men er meget tilbageholdende, når det gælder tilskud til forældrene for almindelige elever generelt. Og når vi snakker om, at kommunetilskuddet i øjeblikket er ca. 5.000 kr., så er det måske mere rigtigt at sige, at det er oppe i nærheden af 6.500 kr., fordi der gives en del tilskud over sociallovgivningen.

Vi har desværre også set nogle eksempler på, at enkeltpersoner har udnyttet efterskolelovgivningen i forbindelse med realkreditloven, har spekuleret i konkurser og lignende. Der er måske nok nogle hjørner, hvor der skal strammes op.

Jeg tænker her også på spørgsmålet om oprettelse af nye skoler. Det er et følsomt område, og vi skal ikke begrænse friheden for dem, som virkelig ønsker at oprette en skole, og som har et folkeligt bagland bag sådanne tanker. Det kan godt være, at det bliver nødvendigt at beskrive eller kræve en form for folkeligt bagland, før en skoleplan kan realiseres. Hvordan det helt konkret skal udformes, skal jeg ikke her gå i detaljer med, men der bør måske præsteres en form for økonomisk indbetaling fra en kreds af personer.

Alt i alt må vi sige, at efterskoleformen er noget meget værdifuldt i vort land, og vi skal passe på, vi ikke undergraver det frie skolevalg. Kristeligt Folkeparti er i hvert fald meget opmærksom på, at vi er i en fase, hvor dette meget nemt kan ske.

Jeg skal sluttelig sige, at vi er ikke imod, at der skal ses på spørgsmålet om besparelser. Vi ved godt, at der kan findes nogle penge, og vi